

Ontmoeting

De paria uit Samaria

Henk Bouwmeester

Sinds een paar maanden waren ze met tien man. Precies een minjan¹, genoeg om een dienst in de synagoge te beginnen. Maar dat zou nooit gebeuren, want zij hadden de vereiste twee Thorarollen niet². En die zouden ze ook nooit krijgen. Zij waren paria's, buiten de maatschappij geplaatst³ vanwege huidvraat⁴, een uiterst besmettelijke bacteriële⁵ schimmelinfectie⁶. Erger nog: het was Gods straf op zonde met de tong⁷. Mirjam kreeg immers huidvraat toen zij in de woestijn rebelleerde tegen Mozes⁸, en Gehazi toen hij loog tegen Naäman en Elisa⁹.

Straf op zonde met de tong. Dat was het meest erge van huidvraat. Want ook al was je genezen en had de priester verzoening¹⁰ over je leven gedaan¹¹, de zonde van je tong bleef je achtervolgen. Wie zou jou ooit weer vertrouwen of in vertrouwen nemen? In welke synagoge zou je ooit weer een volwaardige plaats tegemoet kunnen zien? Je kon misschien maar beter een eigen kerk beginnen.

Wat hun aantal betreft konden zij dat dus wel. Precies een minjan. En toch ook niet. Een van hen was een Samaritaan. Hij was als laatste bij de groep gekomen. Eigenlijk zagen ze hem liever gaan dan blijven. Joden gaan immers niet om met Samaritanen¹². Maar huidvraat breekt wet. De man was goed bekend in het grensgebied met Samaria¹³ en dat bespaarde hun heel wat moeite om aan eten te komen. Voor de rest was hij wat hen betreft een paria onder de paria's. Dat bleek wel toen Jezus door hun leefgebied trok. Zou Hij speciaal voor hen gekomen zijn? Om hen van hun huidvraat te genezen? Zoals die man in Kafarnaüm¹⁴? Kwam Hij echt voor hen? Nee dus. Hij zag hen niet eens staan toen Hij het dorp wilde binnengaan¹⁵. Zo hard ze konden begonnen ze te schreeuwen. 'Kyrie eleison, Heer erbarm u over ons¹⁶!' Dat hielp, Jezus zag hen en, dichterbij gekomen, zei Hij tegen hen: 'Ga u aan de priester laten zien¹⁷.'

Toen gebeurde er een groot wonder. Niet dat ze van het ene op het andere moment genezen waren. Maar zij geloofden dat zij genezen zouden zijn zodra zij bij de priester kwamen. Ze geloofden en vertrouwden Jezus! Wat een wonder! Vlug gingen ze op pad. Jeruzalem was nu niet bepaald naast de deur¹⁸. Onderweg gebeurde een tweede wonder: ze waren genezen¹⁹! Ze hadden geen huidvraat meer. Ze hoefden niet langer in afzondering te leven, gescheiden van gezin en kerk. Verstoorde relaties werden weer hersteld! De reinigingsperiode van zowat twee weken duurde voor hen haast te lang²⁰. Maar je moest wel, om verzoening over je leven ontvangen²¹. En dan... naar huis!

Behalve de Samaritaan. Hij ging terug naar Jezus. Luid zingend: 'Heer waar dan heen, tot U alleen.' Hij wist wie werkelijk verzoening over je leven kon doen. Als enige van hun minjan²²! Beter één melaatse bij Jezus terug dan tien bij de priester. Want voor Jezus bestaan geen paria's²³!

¹ Een minjan is een groep van tien, volgens de Joodse wet volwassen, mannen. Dus die allen dertien jaar of ouder zijn en hun bar-mitswa hebben gedaan. Zodra dit minimale aantal van tien mannen bijeen is, kan de dienst

in de synagoge beginnen. Bij sommige liberale Joden van onze tijd is het ook toegestaan dat vrouwen meegeteld worden om de minjan te completeren.

² Volgens de Joodse traditie moeten tenminste twee Thorarollen aanwezig zijn. De lezing van de Thora is een wezenlijk onderdeel van de sabbatsviering in de synagoge. Rabbijn D. Hausdorf omschrijft dat in zijn boek *Jom Jom* als volgt: 'Een van de hoogtepunten van de dienst in de synagoge is als de Torarollen uit de Heilige Arke te voorschijn worden gehaald.' Iedere sabbat wordt een gedeelte van de Thora gelezen. Precies zoveel dat in één jaar tijd de hele Thora gelezen is. Op de dag na het Loofhutfenfeest (Simchat Thora, het Feest van de Vreugde van de Wet) wordt het laatste deel gelezen van de Wet gelezen en aansluitend daaraan het eerste deel. Zo sluit zich de cirkel van Gods wet en Gods verbond.

³ Leviticus 13:45-46.

⁴ Huidvraat (in eerdere vertalingen vertaald met melaatsheid) is niet een soort lepra. Lepra is een ziekte van een andere tijd en een ander continent. In tegenstelling tot lepra kun je van huidvraat soms redelijk genezen (Lev. 14:1-3) zonder misvormde handen en voeten ervan over te houden.

⁵ Leviticus 13:18-20.

⁶ Leviticus 14:34 en 37.

⁷ Sommige Joden dachten dat je huidvraat kreeg als gevolg van de werking van demonische machten. Job kreeg immers zweren op zijn lichaam toen de duivel vrij spel met hem kreeg (Job 2: 6-7). Maar het omgekeerde was eerder waar. Door de gedwongen afzondering kreeg de duivel vrij spel in jou.

⁸ Numeri 12:8-10.

⁹ 2 Koningen 5:20-27.

¹⁰ Verzoening gaat veel verder dan vergeving. Bij verzoening worden de relaties weer hersteld. Zo was de verzoening door de priester na melaatsheid vooral bedoeld om de relaties weer te herstellen! Weer helemaal opgenomen in maatschappij en kerk.

¹¹ Leviticus 14:18b-19a.

¹² Johannes 4:9b.

¹³ Lucas 17:11.

¹⁴ Marcus 1:40-45.

¹⁵ Lucas 17:12.

¹⁶ Lucas 17:13.

¹⁷ Lucas 17:14a.

¹⁸ Dr. Jakob van Bruggen veronderstelt in *Lucas, Het evangelie als voorgeschiedenis* (p. 317) dat de mannen de priester in Jeruzalem moesten opzoeken.

¹⁹ Lucas 17:14b.

²⁰ Leviticus 14:9-20.

²¹ Leviticus 14:18-19.

²² Lucas 17:18.

²³ Lucas 17:19.